

SAYI : 2021/8304-S.21.13340
BAŞVURU NO : 2021/8653
KARAR TARİHİ : 02/06/2021

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : [REDACTED]
[REDACTED]
BAŞVURUYA KONU İDARE : MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Ücretli öğretmenlere hazırlık ve planlama ek ders ücreti ödenmesi talebi hk.
BAŞVURU TARİHİ : 24/04/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda başvuran, Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın "Hazırlık ve planlama görevi" başlıklı 11. maddesinde yer alan "(1) Bu Kararın 10 uncu maddesinde sayılanlar hariç, müdür yetkili öğretmenler dahil, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görevli öğretmenlere, haftada 3 saati geçmemek üzere Bakanlığa bağlı okul ve kurumlarda aylık ve ücret karşılığı fiilen okuttukları her 10 saat ders için 1 saat daha hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca ek ders ücreti ödenir." Hükmü uyarınca **kadrolu öğretmenlere** hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca ek ders ücreti ödendiğini, anılan Kararın "Ders ücreti karşılığında görevlendirme" başlıklı 9. maddesinde "(1) Öğretmen sayısının yetersiz olması halinde; a)Yüksek öğrenimli olmak koşuluyla; 1) Bu Karar kapsamındaki yönetici ve öğretmenler dışındaki resmi görevliler ile sınıf öğretmenlerine ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 8 saate, 2)Resmi görevi bulunmayanlar ile emeklilere, okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 30 saate, kadar ek ders görevi verilebilir. b)İlgili mevzuatında belirtilen esaslara göre uzman ve usta öğretici olarak nitelendirilenlerden; 1)Resmi görevi bulunanlara haftada 10 saate, 2)Resmi görevi bulunmayanlara haftada 40 saate, kadar okul öncesi, mesleki ve teknik orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders görevi verilebilir." denildiğini, anılan madde uyarınca, öğretmen sayısının yetersiz olması halinde ücretli öğretmenlere **sadece ek ders görevi** verilebildiğini, söz konusu mevzuat hükümlerine göre; kadrolu öğretmenlerin girmiş oldukları 10 saat derse karşılık; derslere hazırlık yaptıkları için, ders dışı hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca 1 saat ek ders ücreti ödendiğini, **uygulamada ise ücretli öğretmenler, 30 saate kadar derse girmelerine rağmen, girmiş oldukları her 10 saate, 1 saat hazırlık ve planlama görevi karşılığında hazırlık ve planlama ek ders ücreti ödenmediğini** iddia ederek, ücretli öğretmenlere girmiş oldukları her 10 saate ders dışı hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca 1 saat ek ders ücreti verilmesini talep etmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuruya konu iddialar hakkında bilgi ve belge talebi içeren yazımıza istinaden Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 05/05/2021 tarih ve [REDACTED] sayılı cevabi yazıda özetle;

2.1. Eğitim öğretim hizmetlerinin kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler eliyle yürütülmesinin arzu edildiği, ancak Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın 9'uncu maddesinde de belirtildiği üzere çeşitli nedenlerle öğretmen ihtiyacının karşılanamadığı durumlarda eğitim öğretim hizmetinin yürütülebilmesi için ek ders ücreti karşılığında ücretli öğretmen görevlendirilmesi yapılmasının kaçınılmaz olduğu, söz konusu Kararın 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında da Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında derslerin kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler tarafından okutulmasının esas olduğunun çok net olarak vurgulandığı, bu kapsamda görevlendirilen öğretmenlerin, öğretmen ihtiyacının kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerle karşılanamadığı veya öğretmenlerin uzun süre izinli olması gibi durumlarla sınırlı olarak mevzuat kapsamında ek ders ücreti karşılığında ders okutmak üzere görevlendirildikleri,

2.2. Diğer taraftan, Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında uzman ve usta öğretici olarak görevlendirileceklerde aranacak şartların, Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelik ile belirlendiği, öğretmen ihtiyacının kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerle karşılanamadığı durumlarda, sözü edilen Yönetmeliğe göre uzman ve usta öğretici olarak nitelendirilenlerden resmî görevi bulunmayanlara, okul öncesi, meslekî ve teknik orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 40 saate kadar ek ders ücreti karşılığında ders görevi verilebildiği, bu Yönetmelikte belirlenen nitelikleri taşımayanlara ise okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumları ile yabancı uyrukluların eğitim gördüğü geçici eğitim merkezlerinde haftada 30 saate kadar ek ders ücreti karşılığında ders görevi verilebildiği, görüleceği üzere, Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında; uzman ve usta öğreticiler ile bu nitelikleri taşımayanlardan olmak üzere iki farklı şekilde görevlendirme yapıldığı ve bunların, fiilen yerine getirdikleri ders görevleri karşılığında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 176'ncı maddesinde öngörülen gösterge rakamının aynı Kanuna göre altı ayda bir olmak üzere yılda iki kez artırılan aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden hesap edilen ek ders ücretinden yararlandığı, bu çerçevede, ek ders ücreti karşılığında ders okutmak üzere görev yapanların, yalnızca fiilen okuttukları ders görevi karşılığında ek ders ücretinden yararlandırılmalarının mümkün olduğu, bunun dışında bir uygulama yapılabilmesi ve yeni bir işlem tesis edilmesinin yasal olarak mümkün bulunmadığı,

2.3. Başvuran hakkında herhangi bir bilgi bulunmadığından, ilgili/ilgililer tarafından yargı organlarında açılmış/sonuçlanmış bir dava olup olmadığı hususunun değerlendirilemediği, ancak Bakanlığın konuya ilişkin yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış bir uyuşmazlığının bulunmadığı,

ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın,

3.1. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

4. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

5. 12.03.1964 tarih ve 11654 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Yürürlüğe giren 439 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek ve Orta Dereceli Okullar Öğretmenleri ile İlkokul Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatleri ile Ek Ders Ücretleri Hakkında Kanunun, Ek 1 inci maddesinde; Hazırlık ve plan çalışmaları karşılığında öğretmenlere, haftada 3 saati geçmemek kaydıyla, aylık ve ücret karşılığı okuttukları her 10 saat için 1 saat ek ders ücreti ayrıca ödenebilir.

6. 1/12/2006 tarihli ve 2006/11350 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın, “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; i) Öğretmen: Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, kurs ve seminerlerde eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütenleri,

ğ) Hazırlık ve planlama görevi: Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumu öğretmenlerinin ders dışı hazırlık, planlama veya sosyal hizmetler gibi ek ders görevi sayılan etkinliklerini, (...) ifade eder.

6.1 “Ders ücreti karşılığında görevlendirme” başlıklı 9'uncu maddesinde; "(1) Öğretmen sayısının yetersiz olması hâlinde; a) Yüksek öğrenimli olmak koşuluyla; 1) Bu Karar kapsamındaki yönetici ve öğretmenler dışındaki resmî görevliler ile sınıf öğretmenlerine ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 8 saate, 2) Resmî görevi bulunmayanlar ile emeklilere okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumları ile yabancı uyrukluların eğitim gördüğü geçici eğitim merkezlerinde haftada 30 saate, kadar ek ders görevi verilebilir. b) İlgili mevzuatında belirtilen esaslara göre uzman ve usta öğretici olarak nitelendirilenlerden; 1) Resmî görevi bulunanlara haftada 10 saate, 2) Resmî görevi bulunmayanlara haftada 40 saate, kadar okul öncesi, meslekî ve teknik orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders görevi verilebilir."

6.2 “Hazırlık ve planlama görevi” başlıklı 11 'inci maddesinde; "Bu Kararın 10 uncu maddesinde sayılanlar hariç, müdür yetkili öğretmenler dâhil, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görevli öğretmenlere, haftada 3 saati geçmemek üzere Bakanlığa bağlı okul ve kurumlarda aylık ve ücret karşılığı fiilen okuttukları her 10 saat ders için 1 saat daha hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca ek ders ücreti ödenir."

Hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

7. Kamu Denetçisi tarafından, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Ücretli öğretmenlerin ekonomik koşullarının iyileştirilmesini teminen ücretli öğretmenlere fiilen yaptıkları ders karşılığında ek ders ücreti ödenmesine ilişkin mevzuat hükümlerinde değişiklik yapılması yönünde hazırlanan Tavsiye Karar Önerisi Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8. Başvuran, ücretli öğretmenlere girmiş oldukları her 10 saat için ders dışı hazırlık ve planlama görevi karşılığında ayrıca 1 saat ek ders ücreti verilmesini talep etmektedir.

9. İlgili idarece gönderilen bilgi ve belgelerde; Mevzuat hükümleri doğrultusunda Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında görev yapan **kadro**lu ve **sözleşmeli** öğretmenlerin, haftada aylık ve ek ders ücreti karşılığında okuttukları her 10 saat derse karşılık, haftada 3 saati geçmemek üzere hazırlık ve planlama görevi karşılığında ek ders ücretinden yararlandırılmalarının öngörüldüğü, ek ders ücreti karşılığında ders okutmak üzere görev yapanların ise yalnızca fiilen okuttukları ders görevi karşılığında ek ders ücretinden yararlandırılmalarının mümkün olduğu ifade edilmiştir.

10. Konuya ilişkin mevzuat hükümlerinin incelenmesinde; **657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 89 uncu maddesinde**; Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebileceği, Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususların Cumhurbaşkanlığı kararı ile tespit olunacağına kurala bağlandığı, **439 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde ise**; Hazırlık ve plan çalışmaları karşılığında **öğretmenlere**, haftada 3 saati geçmemek kaydıyla, aylık ve ücret karşılığı okuttukları her 10 saat için 1 saat ek ders ücreti ayrıca ödenebileceği düzenlemesine yer verildiği görülmüştür.

11. Bilindiği üzere Milli Eğitim Bakanlığının yürüttüğü eğitim ve öğretim hizmetleri, niteliği itibarıyla belli bir düzenlilik içinde sunulması gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez, ertelenemez ve ikame edilemez hizmetlerden olup bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için, 657 sayılı Yasa'nın 4/A maddesine tabi olarak çalışan kadrolu öğretmen, yeterli kadrolu öğretmen istihdamının sağlanamaması durumunda da aynı Kanun'un 4/B maddesine istinaden sözleşmeli öğretmen istihdam edilmektedir.

12. Bunun yanı sıra, bazı yerlerde bulunan okullara zamanında öğretmen atanamaması ya da bahse konu okullarda görev yapan öğretmenlerin geçici süre ile görevlerinden ayrılmaları ve söz konusu öğretmenlerin yerine görev yapacak kadrolu veya sözleşmeli öğretmenlerin bulunmaması halinde, eğitim öğretim hizmetinin aksamaması için anılan öğretmenlerin yerine geçici süre ile ücretli öğretmen görevlendirilmesi zorunluluğu doğmakta olup 657 sayılı Kanun'un 89. maddesinde yer alan düzenlemenin de bu ihtiyaçtan dolayı ortaya çıktığı kuşkusuzdur.

13. Diğer taraftan Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın tanımlar kısmında **Öğretmen**: Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, kurs ve seminerlerde eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütenler olarak tanımlanmış, **Hazırlık ve planlama görevinin**: Her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumu öğretmenlerinin ders dışı hazırlık, planlama veya sosyal hizmetler gibi ek ders görevi sayılan etkinlikleri, (...) ifade edeceği belirtilmiştir.

14. Gerek 439 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki “**öğretmenlere**” ifadesi gerekse Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararın tanımlar kısmındaki “**Öğretmen**” tanımını göz önünde bulundurulduğunda bahse konu düzenlemelerde Hazırlık ve planlama görevi karşılığında ödenmesi gereken ek ders ücretleri açısından **kadro**lu, **sözleşmeli** ve **ücretli öğretmen** ayrımına yer verilmediği görülmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

15. Eğitim ve öğretim hizmetlerinin aksamaması adına getirilen ücretli öğretmen uygulaması ile kamu yararının gerçekleştirilmesinin amaçlandığı dolayısıyla istisnai hallerde başvuru bu istihdam biçimiyle kamu yararına üstünlük tanınması gerektiği kabul edilebilirse de, gerek yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde, ücretli öğretmenlerin, bahse konu hazırlık ve planlama görevi karşılığında ödenmesi gereken ek ders ücretlerinden faydalanamayacağına ilişkin açık bir hüküm bulunmaması gerekse farklı unvanları olsa da ücretli öğretmenlerin de kadrolu veya sözleşmeli öğretmenler gibi aynı sorumluluklara sahipken hazırlık ve planlama ek ders ücretinden yararlandırılmamaları işleminin bahse konu kişilerde, motivasyon ve verimliliği olumsuz etkileyeceği bunun yanı sıra bu durumun çalışma barışının sağlanmasını teminat altına alan Anayasanın 49. Maddesine ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23/2. maddesinde yer alan “eşit işe eşit ücret” ilkesine de aykırılık oluşturacağı değerlendirilmektedir.

16. Tüm bu açıklamalar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın, hazırlık ve planlama ek ders ücretinden kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler gibi yararlandırılması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

17. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmede, şikayet başvurusu kapsamında, idarenin, başvurana ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak kurumumuza gönderdiği, bu anlamda “kararların gerekçeli olması”, “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ve “makul sürede karar verme” ilkelerine uygun hareket ettiği ancak, başvuru sahibine verdiği cevapta idari işleme karşı hangi sürede hangi mercie başvurabileceğini göstermediği bu nedenle de karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, idarenin bahse konu ilkeye de uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

18. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Muğla İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre;

Ücretli öğretmenlerin fiilen yaptıkları ders karşılığında hazırlık ve planlama ek ders ücretinden faydalandırılması yönünde **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **Milli Eğitim Bakanlığı** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın Başvurana ve **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başkanlığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.